

Streszczenie rozprawy w języku polskim

Rozprawa doktorska pt. „Śmiercionośne systemy z postępującą autonomicznością – analiza prawnomiędzynarodowa” została przygotowana pod kierownictwem dra hab. Michała Kowalskiego i promotora pomocniczego dra Marcina Marcinko.

Podstawowe pytanie badawcze dotyczy tego, w jaki sposób kształtowana jest równowaga między względami humanitaryzmu i konieczności wojskowej w ogólnych normach prawnomiędzynarodowych, odnoszących się do broni oraz w kontekście rozwoju oraz prób regulacji śmiercionośnych systemów z postępującą autonomicznością (ang. *lethal autonomous weapons systems*, dalej: LAWS). Wobec braku definicji legalnej LAWS, na potrzeby rozprawy zostaje przyjęta autorska definicja tych środków walki, zgodnie z którą LAWS to systemy, które są tak zaprojektowane, by proces decyzyjny o selekcji i zwalczaniu celu ludzkiego nie podlegał kontroli ludzkiej, a był dokonywany na podstawie algorytmów. Wprowadzenie LAWS na współczesne pola walki, nie tylko implikuje rozważania natury prawnej dotyczące konkretnych norm, mających zastosowanie do tego środka walki, ale przede wszystkim otwiera dyskusję na temat sposobu traktowania ludzi w kontekście działań z użyciem sztucznej inteligencji.

Hipotezą badawczą pracy jest twierdzenie, że w celu zachowania równowagi pomiędzy fundamentalnymi względami międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych (dalej: MPKZ) odnoszącego się do regulacji środków walki, jakimi jest humanitaryzm i konieczność wojskowa, wskazane jest powszechne przyjęcie umowy międzynarodowej regulującej rozwój i użycie LAWS.

Argumentacja dowodząca prawdziwości powyższej hipotezy badawczej jest przedstawiona w sześciu rozdziałach. Rozdział pierwszy służy zapoznaniu się z planem rozprawy i przyjętą metodologią, a także stanowi wprowadzenie do aktualnego stanu rozwoju technologii. W rozdziale drugim przedstawione zostały rozważania filozoficzno-teoretyczne, które dowodzą, że normy prawnomiędzynarodowe odnoszące się do środków walki opierają się na uniwersalnych ideach rozwijanych przez wielkich europejskich myślicieli, a także na współczesnej moralności międzynarodowej. Rozdział trzeci został poświęcony analizie znaczenia i normatywnego charakteru względów humanitaryzmu i konieczności wojskowej oraz ich wzajemnych relacji, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu prawa ochrony praw człowieka. W rozdziale czwartym zostaje przeprowadzona analiza historyczna aktów prawnych regulujących poszczególne bronie, która zostaje zakończona konkluzją o kazuistycznej ocenie konkretnych środków walki oraz niewystarczalności i zbyt dużej nieprecyzyjności zasad MPKZ, a w rezultacie o zasadności przyjęcia specjalnej umowy międzynarodowej dotyczącej LAWS. Rozdział piąty przedstawia aktualny stan debaty na temat konieczności regulacji LAWS z uwzględnieniem stanowisk państw i organizacji pozarządowych. W tym rozdziale zostaje zaproponowana autorska definicja LAWS, na podstawie której zostaje przeprowadzona analiza legalności LAWS w świetle zasad MPKZ. Powyższe badanie pozwala na zidentyfikowanie luk regulacyjnych wynikających z nowatorskiego charakteru LAWS: wymagalnego poziomu kontroli ludzkiej nad atakami oraz odpowiedzialności za naruszenia wynikające z działań LAWS. Rozdział szósty pozwala na konfrontację wniosków płynących z wcześniejszych rozdziałów wobec obszarów wymagających klaryfikacji oraz zawiera propozycje *de lege ferenda* dotyczące zakresu i formy pożądanej regulacji prawnomiędzynarodowej LAWS.

21.05.2018

Michał Kowalski